



# PAMUK SEKTÖR RAPORU

## 2023

HAZIRLAYAN

CANSU KARABULUT  
TEKNİK DESTEK BÖLÜM YÖNETİCİSİ

## İÇİNDEKİLER

|  |                                  |
|--|----------------------------------|
| <b>GİRİŞ</b> .....                                 | 4                                |
| <b>TÜRKİYE'DE YETİŞTİRİLEN PAMUK TÜRLERİ</b> ..... | Hata! Yer işareti tanımlanmamış. |
| <b>PAMUK BİTKİSİYLE ALTERNATİF ÜRÜNLER</b> .....   | 4                                |
| <b>PAMUK ÜRETİMİ</b> .....                         | 5                                |
| <b>DÜNYA PAMUK EKİM ALANLARI</b> .....             | 5                                |
| <b>DÜNYA PAMUK VERİMLERİ</b> .....                 | 6                                |
| <b>DÜNYA PAMUK ÜRETİMİ</b> .....                   | 6                                |
| <b>DÜNYA PAMUK TÜKETİMİ</b> .....                  | 7                                |
| <b>TÜRKİYE PAMUK ÜRETİMİ</b> .....                 | 8                                |
| <b>PAMUK TİCARETİ</b> .....                        | 9                                |
| <b>DÜNYA PAMUK İHRACATI</b> .....                  | 10                               |
| <b>DÜNYA PAMUK İTHALATI</b> .....                  | 12                               |
| <b>TÜRKİYE'NİN PAMUK İTHALAT VE İHRACATI</b> ..... | 14                               |
| <b>SEKTÖRE DAİR SORUNLAR VE ÇÖZÜMLERİ</b> .....    | 18                               |

|   |    |
|---|----|
| Tablo 1: Dünya Pamuk Ekim Alanı (Bin Ha) (ICAC Cotton) .....  | 5  |
| Tablo 2: Dünya Lif Pamuk Verimleri (kg/ha) (ICAC Cotton) .....  | 6  |
| Tablo 3: Dünya Lif Pamuk Üretimi (1000 Ton) (ICAC Cotton) .....   | 7  |
| Tablo 4: Dünya Lif Pamuk Tüketimi (1.000 Ton) (ICAC Cotton) .....   | 8  |
| Tablo 5: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk Ekim Alanları (Dekar) (TÜİK) .....                               | 8  |
| Tablo 6: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk (Kütlü) Üretimi (Ton) (TÜİK).....                                | 9  |
| Tablo 7: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk (Lifli) Üretimi (Ton) (TÜİK).....                                | 9  |
| Tablo 8: 2023/24 Yılı Ege Bölgesi Pamuk Ekili Alan ve Kütlü Üretim Tahminleri (İzmir Ticaret Borsası) ..... | 9  |
| Tablo 9: Dünya Lif Pamuk İhracatı (1.000 Ton) (ICAC Cotton) .....   | 10 |
| Tablo 10: Dünya Pamuk (Fasıl 5201) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap) .....                                     | 11 |
| Tablo 11: Dünya Pamuk (Fasıl 5203) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap) .....                                     | 12 |
| Tablo 12: Dünya Lif Pamuk İthalatı (1.000 Ton) (ICAC Cotton) .....  | 13 |
| Tablo 13: Dünya Pamuk (Fasıl 5201) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap) .....                                     | 13 |
| Tablo 14: Dünya Pamuk (Fasıl 5203) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap) .....                                     | 14 |
| Tablo 15: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri Dış Ticareti (1.000 \$) (TradeMap) .....                          | 14 |
| Tablo 16: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri İhracatı (1.000 \$) (TradeMap) .....                              | 15 |
| Tablo 17: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri İthalatı (1.000 \$) (TradeMap) .....                              | 16 |
| Tablo 18: Türkiye Pamuk (Fasıl 5201) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap).....                                    | 17 |
| Tablo 19: Türkiye Pamuk (Fasıl 5201) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap).....                                    | 17 |
| Tablo 20: Türkiye Pamuk (Fasıl 5203) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap).....                                    | 18 |
| Tablo 21: Türkiye Pamuk (Fasıl 5203) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap).....                                    | 18 |

## GİRİŞ

Değişik kullanım alanlarıyla dünyada tarım, sanayi ve ticaret sektörlerinde önemli bir konuma sahip olan pamuğun insanlar tarafından tarımının yapılma tarihi çok eski dönemlere rastlamaktadır.

Pamuk; işlenmesi açısından çırçır sanayisinin, lifi ile tekstil sanayisinin, çekirdeği ile yağ ve yem sanayisinin, linteri ile de kağıt sanayisinin hammaddesi durumundadır. Petrole alternatif olarak pamuğun çekirdeğinden elde edilen yağ, giderek artan miktarda biodizel üretiminde hammadde olarak kullanılmaktadır. Bu kullanım alanlarının yanında nüfusun hızla artması, diğer yandan sanayileşen ve kalkınan toplumlarda hayat seviyesinin yükselmesi pamuğun tüketim ve gereksinimini arttırmıştır.

Dünyada sınırlı sayıda ülkenin ekolojisi pamuk tarımına elverişli olduğundan, bu ülkeler dünya pamuk ihtiyacını karşılamaktadır.

Ülkemiz açısından stratejik bir niteliği bulunan pamuğun üretimi ve kullanımı, diğer bir ifade ile izlenen pamuk politikası; tarım, sanayi ve ticaret politikaları ile uluslararası gelişmelerden yoğun bir şekilde etkilenmektedir.

Pamuk bitkisi, sıcak iklimleri ve genellikle nemli toprakları tercih eder. Dünya genelinde, subtropikal ve tropikal bölgelerde yetişir. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri, Hindistan, Çin, Pakistan, Özbekistan ve Türkiye gibi ülkelerde yoğun olarak yetiştirilmektedir. Bu bölgeler, pamuğun istediği sıcaklık, nem ve toprak özelliklerini sağlamaktadır. Pamuk bitkisi, genellikle bol güneş ışığı alan ve iyi drenajlı topraklarda daha iyi büyür. Bu bölgelerin tarımsal uygulamaları ve iklim koşulları, pamuk bitkisinin verimliliğini artırmakta ve dünya pamuk üretiminin büyük bir kısmını karşılamaktadır.

## PAMUK BİTKİSİYLE ALTERNATİF ÜRÜNLER

Pamuk bitkisi dışında pamuk bitkisinin yan ürünlerinden veya pamuk üretim alanlarının alternatif kullanımından elde edilebilecek bazı ürünler şunlardır:

- **Pamuk Çekirdeği Yağı:** Pamuk tohumlarından elde edilen bir yağ olan pamuk çekirdeği yağı, mutfaklarda yemek pişirme yağı olarak kullanılabilir. Ayrıca kozmetik ürünlerde ve sabun yapımında da yaygın olarak kullanılmaktadır.
- **Pamuk Kabuğu:** Pamuk liflerinin ayrılmasından sonra geriye kalan kabuklar, hayvan yemi olarak kullanılabilir. Bu kabuklar, hayvan besleme endüstrisinde yem katkı maddesi olarak değerlendirilebilir.
- **Pamuk Tohumu Unu:** Pamuk tohumlarından elde edilen un, hayvan yemi olarak kullanılabilir veya endüstriyel ürünlerin bileşenleri arasında yer alabilir.
- **Biyometanol Üretimi:** Pamuk bitkisinin atıklarından veya yan ürünlerinden biyometanol üretimi yapılabilir. Bu, biyoyakıt endüstrisinde alternatif bir yakıt kaynağı olarak değerlendirilebilir.
- **Pamuk Liflerinin Geri Dönüşümü:** Kullanılmış pamuk ürünlerinden veya endüstriyel atıklardan elde edilen pamuk lifleri, yalıtım malzemeleri, dolgu malzemeleri veya geri dönüşümlü tekstil ürünleri gibi farklı amaçlar için kullanılabilir.
- **Biyo-plastik Üretimi:** Pamuk bitkisinin lifleri, biyo-plastik üretiminde kullanılabilir. Bu, çevre dostu ambalaj malzemeleri ve tek kullanımlık ürünler için alternatif bir hammadde kaynağı olabilmektedir.
- **Biyo-enerji Üretimi:** Pamuk bitkisinin atıklarından biyogaz veya biyokütle enerjisi üretimi yapılabilir. Bu, yenilenebilir enerji kaynaklarına alternatif bir katkı sağlayabilmektedir.
- **Hayvan Yatağı Malzemesi:** Pamuk atıkları veya pamuk liflerinden yapılan malzemeler, hayvan yatakları için ideal bir dolgu malzemesi olarak kullanılabilir.
- **Pamuk Liflerinden İnşaat Malzemesi:** Pamuk liflerinden veya pamuk atıklarından yapılan sıkıştırılmış levhalar veya paneller, hafif yapıların inşasında izolasyon malzemesi olarak kullanılabilir.

- **Sürdürülebilir Tarım Uygulamaları:** Pamuk tarlalarında sürdürülebilir tarım uygulamaları, toprak ve su kaynaklarının korunmasına katkıda bulunabilir. Örneğin, organik pamuk üretimi veya suyu verimli kullanma teknikleri gibi yöntemler, çevre üzerinde olumlu etkiler sağlayabilir.

Bu alternatif kullanım alanları, pamuk bitkisinin sadece tekstil endüstrisinde değil, aynı zamanda tarım, enerji, çevre ve inşaat gibi farklı sektörlerde de çeşitli amaçlar için değerlendirilmesini sağlar. Bu şekilde, pamuk üretiminin ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliği artırılmaktadır.

## PAMUK ÜRETİMİ

### DÜNYA PAMUK EKİM ALANLARI

Dünya genelinde, pamuk ekim alanları tekstil endüstrisinin ihtiyaçlarını karşılamak için önemli bir rol oynamaktadır ve pamuk ticareti küresel ölçekte büyük bir ekonomik faaliyettir. Pamuk, dünya genelinde birçok ülkede yetiştirilir, ancak belirli bölgeler özellikle büyük pamuk ekim alanlarına sahiptir.

Hindistan, son beş sezon ortalamasına göre 12 milyon 800 bin hektar alanla dünya ekim alanlarının %39'una sahiptir. Hindistan'ı 3 milyon 589 bin hektar alan ve %11'lik payla ABD, 3 milyon 74 bin hektar alan ve %9'luk payla Çin izlemektedir.

Dünya genelinde 2023/2024 sezonu ekim alanı son beş yıllık ekim alanları ortalaması altında kalmıştır.

| Ülkeler      | 2019/2020 | 2020/2021 | 2021/2022 | 2022/2023 | 2023/2024 | Ortalama | %      |
|--------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|----------|--------|
| Hindistan    | 13.373    | 13.007    | 12.055    | 13.000    | 12.555    | 12.798   | 39,33% |
| ABD          | 4.653     | 3.325     | 4.157     | 2.950     | 2.859     | 3.589    | 11,03% |
| Çin          | 3.300     | 3.170     | 3.028     | 3.000     | 2.872     | 3.074    | 9,45%  |
| Pakistan     | 2.527     | 2.000     | 2.110     | 2.065     | 2.370     | 2.214    | 6,81%  |
| Brezilya     | 1.665     | 1.370     | 1.372     | 1.650     | 1.810     | 1.573    | 4,84%  |
| Özbekistan   | 1.034     | 1.034     | 1.040     | 1.000     | 1.000     | 1.022    | 3,14%  |
| Benin        | 665       | 614       | 638       | 572       | 540       | 606      | 1,86%  |
| Tanzanya     | 441       | 622       | 641       | 641       | 641       | 597      | 1,84%  |
| Mali         | 738       | 164       | 720       | 596       | 710       | 586      | 1,80%  |
| Türkmenistan | 545       | 555       | 573       | 573       | 573       | 564      | 1,73%  |
| Diğer        | 5.507     | 5.595     | 6.381     | 6.155     | 5.947     | 5.917    | 18,18% |
| Dünya        | 34.448    | 31.456    | 32.715    | 32.202    | 31.877    | 32.540   |        |

Tablo 1: Dünya Pamuk Ekim Alanı (Bin Ha) (ICAC Cotton)

Diğer önemli pamuk üreticisi ülkeler arasında Pakistan ve Brezilya bulunmaktadır.

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu'nun verilerine göre Türkiye, pamuk ekim alanında Dünyada on dördüncü, birim alandan elde edilen lif pamuk veriminde altıncı, pamuk üretim miktarında yedinci, pamuk tüketiminde beşinci, pamuk ithalatında dördüncü ve pamuk ihracatında ise on ikinci sıradadır. Ayrıca GDO'suz pamuk üretimi yapan ülkeler değerlendirildiğinde Türkiye bu alanda verimli pamuk üretimi gerçekleştiren bir ülkedir.

Türkiye 2023/2024 sezonunda pamuk ekim alanı açısından değerlendirildiğinde 450 bin hektar ile 14. sırada (%1,4 pay) yer almaktadır.

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2019/2020 dönemi ile 2023/24 dönemi arasında dünyada ortalama 32,5 milyon hektar alanda pamuk üretimi yapıldığı, son dönem olan 2023/24 döneminde tahmin edilen yaklaşık 31,9 milyon hektar ekim alanı ile ortalamanın altında kaldığı görülmektedir.

2023/2024 sezonunda bir önceki sezona göre ekim alanlarında %1'lik bir düşüş yaşanırken son beş sezon ortalamasının ise %2 altında kalmıştır.

## DÜNYA PAMUK VERİMLERİ

Pamuk üretiminde verimlilik, tarımın önemli bir göstergesidir ve üretim miktarını etkileyen birçok faktöre bağlıdır.

Pamuk verimliliği, genellikle pamuk lifi verimi olarak ifade edilir ve dönüm başına kaç kilogram pamuk elde edildiğini gösterir. Dünyanın farklı bölgelerinde pamuk verimliliği farklılık gösterir ve bu durum, iklim koşulları, tarım uygulamaları, sulama yöntemleri ve kullanılan tohum türleri gibi çeşitli faktörlere bağlıdır.

Pamuk verimliliğini artırmak için, çiftçiler genellikle modern tarım tekniklerine yatırım yaparlar. Bu teknikler arasında sulama sistemlerinin geliştirilmesi, verimli tohum çeşitlerinin kullanılması, doğru gübreleme ve zararlı böceklerle mücadele gibi uygulamalar yer alır.

Çin gibi bazı ülkelerde modern tarım teknikleri ve yüksek teknoloji kullanımı sayesinde yüksek pamuk verimleri elde edilir. Hindistan gibi ülkelerde, üretimin ağırlıklı olarak küçük ölçekli çiftçiler tarafından yapılmasından dolayı verimlilik düşük olabilmektedir.

Dünya lif pamuk verimlerinde ülkeler incelendiğinde yıllar itibariyle Avustralya ve Çin'in verim konusunda birinci ve ikinci sırayı aldığı görülmektedir. Ülkemizin verimde 2020/21'de üçüncü sırada yer almasına karşın, 2023/24 tahmininde Meksika'nın gerisinde kalarak altıncı sırada olacağı öngörülmektedir.

| Ülkeler    | 2019/2020 | 2020/2021 | 2021/2022 | 2022/2023 | 2023/2024 | Ortalama |
|------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|----------|
| Avustralya | 1.657     | 2.047     | 2.011     | 1.877     | 2.240     | 1.966    |
| Çin        | 1.758     | 1.864     | 1.892     | 1.993     | 1.950     | 1.891    |
| Brezilya   | 1.802     | 1.719     | 1.859     | 1.830     | 1.823     | 1.807    |
| İsrail     | 1.851     | 1.693     | 1.701     | 1.703     | 1.703     | 1.730    |
| Meksika    | 1.650     | 1.584     | 1.592     | 1.600     | 1.608     | 1.607    |
| Türkiye    | 1.704     | 1.827     | 1.735     | 1.829     | 1.556     | 1.730    |
| Tayland    | 2.000     | 1.500     | 1.508     | 1.509     | 1.509     | 1.605    |
| Suriye     | 968       | 1.139     | 1.132     | 983       | 988       | 1.042    |
| USA        | 931       | 957       | 918       | 1.068     | 947       | 964      |
| Yunanistan | 1.218     | 1.121     | 1.121     | 1.121     | 909       | 1.098    |

Tablo 2: Dünya Lif Pamuk Verimleri (kg/ha) (ICAC Cotton)

2023/24 tahminine göre ilk sırada yer alan Avustralya'yı sırasıyla Çin, Brezilya, İsrail, Meksika ve Türkiye takip etmektedir. Dünya pamuk üretiminde ilk sırada yer alan Hindistan'ın verim sıralamasında ilk on ülke arasında olmaması dikkat çekmektedir.

## DÜNYA PAMUK ÜRETİMİ

Dünya pamuk üretimi, tarım sektöründe önemli bir yer tutmaktadır. Çeşitli bölgelerde yetiştirilen pamuk bitkisi, tekstil endüstrisi başta olmak üzere birçok sektörde kullanılmaktadır. Başlıca pamuk üreticileri arasında Çin, Hindistan, Brezilya, Amerika Birleşik Devletleri ve Pakistan yer almaktadır. Bunlar, dünya pamuk üretiminin büyük bir bölümünü karşılamaktadır. Ancak, iklim koşulları, su kaynaklarının kullanımı ve tarım uygulamalarındaki değişiklikler gibi faktörler, pamuk üretimini etkileyebilmektedir. Bu nedenle, pamuk üretimi ve tüketimi dünya genelinde dikkatle takip edilmektedir.

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2019/20 dönemi ile 2023/24 dönemi arasında dünyada ortalama 24,9 milyon ton lif pamuk üretimi gerçekleşmiştir. Sadece 2019/2020 ve 2021/22 döneminde ortalama pamuk üretiminin üzerine çıktığı görülmektedir. 2023/24 dönemi tahmini incelendiğinde ise, son beş yılın ortalamasına göre yaklaşık 610 bin tonluk düşüşle 24,3 milyon ton olacağı öngörülmektedir.

Uzun yıllardan beri pamuk üretiminde birinci sırada yer alan Hindistan son üç sezonda ikinci sıraya gerilemiş, yerini Çin'e bırakmıştır. Çin ve Hindistan'ı sırasıyla Brezilya, ABD ve Pakistan

takip etmektedir. Türkiye'nin ise dünya lif pamuk üretiminde 2023/24 öngörülerine göre yedinci sırada yer alması beklenmektedir. 2023/24 dönemi için öngörülen üretim miktarı bir önceki sezona göre 536 bin ton civarında azalış göstermektedir.

| Ülkeler           | 2019/2020     | 2020/2021     | 2021/2022     | 2022/2023     | 2023/2024     | Ortalama      | %             |
|-------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| <b>Çin</b>        | 5.800         | 5.910         | 5.730         | 5.980         | 5.600         | <b>5.804</b>  | <b>23,29%</b> |
| <b>Hindistan</b>  | 6.205         | 5.992         | 5.289         | 5.722         | 5.385         | <b>5.719</b>  | <b>22,95%</b> |
| <b>Brezilya</b>   | 3.002         | 2.356         | 2.551         | 3.020         | 3.300         | <b>2.846</b>  | <b>11,42%</b> |
| <b>ABD</b>        | 4.335         | 3.181         | 3.815         | 3.150         | 2.707         | <b>3.438</b>  | <b>13,80%</b> |
| <b>Pakistan</b>   | 1.457         | 960           | 1.265         | 835           | 1.475         | <b>1.198</b>  | <b>4,81%</b>  |
| <b>Avustralya</b> | 115           | 608           | 1.277         | 1.252         | 925           | <b>835</b>    | <b>3,35%</b>  |
| <b>Türkiye</b>    | 814           | 656           | 832           | 886           | 700           | <b>778</b>    | <b>3,12%</b>  |
| <b>Özbekistan</b> | 531           | 700           | 567           | 590           | 590           | <b>596</b>    | <b>2,39%</b>  |
| <b>Arjantin</b>   | 363           | 290           | 331           | 250           | 310           | <b>309</b>    | <b>1,24%</b>  |
| <b>Mali</b>       | 284           | 63            | 310           | 175           | 280           | <b>222</b>    | <b>0,89%</b>  |
| <b>Diğer</b>      | 3.321         | 3.245         | 3.279         | 2.983         | 3.035         | <b>3.173</b>  | <b>12,73%</b> |
| <b>Dünya</b>      | <b>26.227</b> | <b>23.961</b> | <b>25.246</b> | <b>24.843</b> | <b>24.307</b> | <b>24.917</b> |               |

Tablo 3: Dünya Lif Pamuk Üretimi (1000 Ton) (ICAC Cotton)

2023/24 döneminde dünya lif pamuk üretimine bakıldığında ilk 10 ülke toplam dünya üretiminin yaklaşık %87,5'ini karşılamaktadır. Türkiye üretiminin dünya üretimine katkısı yaklaşık %2,8'dir.

## DÜNYA PAMUK TÜKETİMİ

Lif pamuk; yumuşaklık, dayanıklılık ve emicilik gibi özellikleriyle tekstil ürünlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Giyim eşyalarından ev tekstiline, yatak takımlarından hijyen ürünlerine kadar birçok alanda lif pamuk tercih edilmektedir. Çin, Hindistan, Pakistan, Bangladeş ve Türkiye gibi ülkeler, dünya lif pamuk tüketiminin önemli bir kısmını karşılamaktadır. Tekstil endüstrisindeki talep ve tüketim eğilimleri, pamuk üretimine olan etkiyi de belirleyen önemli faktörler arasındadır. Bu nedenle, dünya genelinde lif pamuk tüketimi yakından izlenmektedir.

Dünya lif pamuk tüketim verilerinde son 5 dönem incelendiğinde 2019/20 sezonunda 23 milyon 39 bin ton olan tüketim, 2021/22 sezonuna kadar %12 oranında artarak 25 milyon 842 bin olmuştur. 2023/24 dönemi tahminlerine bakıldığında ise tüketimin 23 milyon 754 bin ton seviyelerinde olması beklenmektedir.

| Ülkeler           | 2019/2020 | 2020/2021 | 2021/2022 | 2022/2023 | 2023/2024 | Ortalama     | %             |
|-------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|--------------|---------------|
| <b>Çin</b>        | 7.230     | 8.400     | 8.315     | 7.500     | 7.800     | <b>7.849</b> | <b>32,16%</b> |
| <b>Hindistan</b>  | 4.453     | 5.698     | 5.304     | 5.200     | 5.000     | <b>5.131</b> | <b>21,02%</b> |
| <b>Pakistan</b>   | 2.344     | 2.154     | 2.448     | 1.900     | 2.000     | <b>2.169</b> | <b>8,89%</b>  |
| <b>Bangladeş</b>  | 1.500     | 1.635     | 1.730     | 1.600     | 1.550     | <b>1.603</b> | <b>6,57%</b>  |
| <b>Türkiye</b>    | 1.474     | 1.670     | 1.890     | 1.700     | 1.500     | <b>1.647</b> | <b>6,75%</b>  |
| <b>Vietnam</b>    | 1.446     | 1.518     | 1.459     | 1.300     | 1.420     | <b>1.429</b> | <b>5,85%</b>  |
| <b>Brezilya</b>   | 570       | 690       | 700       | 696       | 700       | <b>671</b>   | <b>2,75%</b>  |
| <b>Özbekistan</b> | 724       | 700       | 680       | 600       | 600       | <b>661</b>   | <b>2,71%</b>  |
| <b>Endonezya</b>  | 549       | 553       | 565       | 400       | 420       | <b>497</b>   | <b>2,04%</b>  |
| <b>ABD</b>        | 468       | 523       | 555       | 446       | 381       | <b>475</b>   | <b>1,94%</b>  |
| <b>Diğer</b>      | 2.281     | 2.169     | 2.196     | 2.335     | 2.383     | <b>2.273</b> | <b>9,31%</b>  |

| Ülkeler | 2019/2020 | 2020/2021 | 2021/2022 | 2022/2023 | 2023/2024 | Ortalama | % |
|---------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|----------|---|
| Dünya   | 23.039    | 25.710    | 25.842    | 23.677    | 23.754    | 24.404   |   |

Tablo 4: Dünya Lif Pamuk Tüketimi (1.000 Ton) (ICAC Cotton)

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere dünya lif pamuk tüketiminin en yüksek olduğu ülkeler yine en çok üretim payına ve pamuğu işleme kapasitesine sahip olan Çin, Hindistan, Pakistan olduğu görülmektedir. Buna nazaran ABD'nin lif pamuk üretiminde dördüncü sırada olmasına rağmen lif pamuk tüketiminde onuncu sırada yer alması dikkat çekmektedir.

2023/24 dönemi tahminlerinde dünya lif pamuk tüketiminde en büyük payı %32,8 ile Çin almaktadır. Çin'i sırayla Hindistan, Pakistan, Bangladeş ve Türkiye izlemektedir. Ülkemiz 1,5 milyon tonluk tüketim değeri ile en çok lif pamuk tüketen ülkeler arasında beşinci sırada yer almaktadır. Ülkemizin dünya tüketiminden aldığı pay ise %6,3'tür.

## TÜRKİYE PAMUK ÜRETİMİ

Türkiye, pamuk üretiminde önemli bir yere sahiptir ve dünya pamuk üretimindeki önemli oyuncularından biridir. Türkiye'de pamuk, tekstil endüstrisinin yanı sıra gıda sanayinde de kullanılmaktadır. Ülkenin iklim koşulları ve sulama imkanları, pamuk tarımı için uygun ortamı oluştururken, tarım politikaları da pamuk üretimini desteklemektedir. Türkiye'nin pamuk üretimindeki yeri hem iç piyasada tüketimi karşılamakta hem de ihraç edilerek dış ticarete önemli bir rol oynamaktadır.

Türkiye'de pamuk tarımı genel olarak Ege Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile Akdeniz ve Batı Marmara bölgelerinde yapılmaktadır. Son 10 yıllık süreçte Türkiye'deki her bölgede ekim alanlarının en yüksek olduğu yıl 2022 yılı olmuştur. 2023 yılına bölgeler bazında bakıldığında ise ekim alanlarında geçtiğimiz yıla göre en önemli yüzdesel düşüşlerin sırasıyla Akdeniz (%27), Güneydoğu Anadolu (%16,4), Ege (%10) ve Batı Marmara (%9) bölgelerinde olduğu görülmektedir.

| Yıl      | Güneydoğu Anadolu | Ege       | Akdeniz   | Batı Marmara | Türkiye   |
|----------|-------------------|-----------|-----------|--------------|-----------|
| 2013     | 2.789.446         | 826.424   | 889.972   | 2.958        | 4.508.900 |
| 2014     | 2.894.671         | 934.757   | 848.231   | 3.770        | 4.681.429 |
| 2015     | 2.645.178         | 917.158   | 776.043   | 1.755        | 4.340.134 |
| 2016     | 2.383.333         | 944.039   | 829.891   | 1.635        | 4.160.098 |
| 2017     | 2.931.673         | 1.073.857 | 1.001.313 | 2.600        | 5.018.534 |
| 2018     | 3.127.804         | 1.007.436 | 1.039.417 | 1.958        | 5.186.342 |
| 2019     | 2.889.140         | 884.034   | 993.183   | 4.363        | 4.778.681 |
| 2020     | 1.895.537         | 1.011.626 | 679.991   | 1.946        | 3.592.200 |
| 2021     | 2.619.897         | 979.762   | 722.016   | 1.112        | 4.322.790 |
| 2022     | 3.587.358         | 1.211.686 | 929.841   | 1.660        | 5.731.613 |
| 2023     | 2.998.800         | 1.093.400 | 680.658   | 1.510        | 4.774.384 |
| Ortalama | 2.796.622         | 989.471   | 853.687   | 2.297        | 4.645.010 |
| %        | 60,21%            | 21,30%    | 18,38%    | 0,05%        |           |

Tablo 5: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk Ekim Alanları (Dekar) (TÜİK)

Ülkemiz pamuk üretiminde 2023 yılında yaşanan düşüşe paralel olarak, dünyanın en kaliteli pamuklarının yetiştirildiği Ege bölgesinde de pamuk üretim alanları önemli ölçüde gerilemiştir. 2022 yılında 1 milyon 212 bin dekar seviyelerinde olan Ege bölgesi pamuk ekim alanları 2023 yılında 118 bin dekar düşüşle 1 milyon 93 bin dekar seviyelerine gerilemiştir. Son yıldaki düşmeye rağmen geçtiğimiz 10 yılda Ege bölgesindeki ekim alanları %32 oranında artış göstermiştir.



Kütlü pamuk üretimimizde tüm yıllarda en fazla üretim olan bölge Güneydoğu Anadolu bölgesidir. 2023 yılında üretimin yaklaşık %61,6'sı Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, %23,46'si Ege Bölgesinde ve %14,9'u Akdeniz Bölgesinde gerçekleşmiştir.

| Bölgeler          | 2020             | 2021             | 2022             | 2023             | Ortalama         | %             |
|-------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|---------------|
| Güneydoğu Anadolu | 888.035          | 1.324.004        | 1.674.630        | 1.293.458        | <b>1.295.032</b> | <b>58,38%</b> |
| Ege               | 527.244          | 542.832          | 613.729          | 492.581          | <b>544.097</b>   | <b>24,53%</b> |
| Akdeniz           | 356.311          | 382.648          | 460.539          | 313.407          | <b>378.226</b>   | <b>17,05%</b> |
| Batı Marmara      | 851              | 515              | 698              | 548              | <b>653</b>       | <b>0,03%</b>  |
| Kuzeydoğu Anadolu | 1.205            | 0                | 375              | 0                | <b>395</b>       | <b>0,02%</b>  |
| Doğu Marmara      | 0                | 1                | 18               | 6                | <b>6</b>         | <b>0,00%</b>  |
| Ortadoğu Anadolu  | 0                | 0                | 11               | 0                | <b>3</b>         | <b>0,00%</b>  |
| <b>TOPLAM</b>     | <b>1.773.646</b> | <b>2.250.000</b> | <b>2.750.000</b> | <b>2.100.000</b> | <b>2.218.412</b> |               |

Tablo 6: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk (Kütlü) Üretimi (Ton) (TÜİK)

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre son 4 yıllık süreçte en yüksek kütlü pamuk üretimi 2 milyon 750 bin ton ile 2022 yılında, en düşük kütlü pamuk üretimi ise 1 milyon 773 bin ton ile 2020 sezonunda gerçekleşmiştir. 2023 yılı sezonunda kütlü pamuk üretimi bir önceki sezona göre %23,6'lık bir düşüşle 2 milyon 100 bin tona düşmüştür.

|                   | 2020           | 2021           | 2022             | 2023           | ORTALAMA       | %             |
|-------------------|----------------|----------------|------------------|----------------|----------------|---------------|
| Güneydoğu Anadolu | 328.572        | 489.880        | 619.609          | 478.580        | <b>479.160</b> | <b>58,38%</b> |
| Ege               | 195.080        | 200.848        | 227.081          | 182.255        | <b>201.316</b> | <b>24,53%</b> |
| Akdeniz           | 131.838        | 141.582        | 170.401          | 115.960        | <b>139.945</b> | <b>17,05%</b> |
| Batı Marmara      | 315            | 190            | 259              | 203            | <b>242</b>     | <b>0,03%</b>  |
| Kuzeydoğu Anadolu | 446            | 0              | 139              | 0              | <b>146</b>     | <b>0,02%</b>  |
| Doğu Marmara      | 0              | 0              | 7                | 2              | <b>2</b>       | <b>0,00%</b>  |
| Ortadoğu Anadolu  | 0              | 0              | 4                | 0              | <b>1</b>       | <b>0,00%</b>  |
| <b>TOPLAM</b>     | <b>656.251</b> | <b>832.500</b> | <b>1.017.500</b> | <b>777.000</b> | <b>820.813</b> |               |

Tablo 7: Bölgeler İtibariyle Türkiye Pamuk (Lifli) Üretimi (Ton) (TÜİK)

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre en yüksek lifli pamuk üretimi kütlü pamuk üretimine paralel olarak 2022 yılında gerçekleşmiştir. Son dört yıllık üretim ortalaması 821 bin ton civarındadır. 2023 yılındaki üretim miktarı ortalamanın %5 altında kalmıştır.

2023/2024 sezonu Ege Bölgesi illeri pamuk rekolte rakamları incelendiğinde %49,2 üretim payı ile ilimizin ilk sırada yer aldığı görülmektedir.

| İLLER              | Ekim Alanı (Ha) | Toplam Kütlü Üretim (Kg) | Ortalama Verim (Kg/Ha) | Mahlıç (Kg) (%39 Randıman) |
|--------------------|-----------------|--------------------------|------------------------|----------------------------|
| AYDIN              | 54.268          | 226.586.001              | 4.175                  | 88.368.540                 |
| İZMİR              | 23.022          | 104.443.602              | 4.537                  | 40.733.005                 |
| MANİSA             | 14.543          | 71.001.082               | 4.882                  | 27.690.422                 |
| DENİZLİ            | 11.964          | 54.866.303               | 4.586                  | 21.397.858                 |
| MUĞLA              | 697             | 3.147.654                | 4.517                  | 1.227.585                  |
| <b>EGE BÖLGESİ</b> | <b>104.493</b>  | <b>460.044.642</b>       | <b>4.403</b>           | <b>179.417.411</b>         |

Tablo 8: 2023/24 Yılı Ege Bölgesi Pamuk Ekili Alan ve Kütlü Üretim Tahminleri (İzmir Ticaret Borsası)

## DÜNYA PAMUK İHRACATI

Dünya lif pamuk ihracatı, tekstil endüstrisinde temel bir unsurdur ve birçok ülkenin ekonomik kalkınmasında önemli bir rol oynar. Lif pamuk, pamuk bitkisinin elyaflarından elde edilen ve tekstil ürünlerinin imalatında kullanılan bir ham maddedir. Özellikle giyim, ev tekstili ve diğer tekstil ürünlerinin üretiminde tercih edilen bir malzemedir.

Ana lif pamuk üreticileri arasında Çin, Hindistan, Amerika Birleşik Devletleri, Pakistan ve Brezilya gibi ülkeler yer almaktadır. Bu ülkeler, küresel lif pamuk üretiminin büyük bir kısmını sağlamakla birlikte aynı zamanda dünya ihracatında önemli bir paya sahiptirler.

Dünya lif pamuk ihracatı, çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Bunlar arasında talep ve arz dengeleri, hava koşulları, tarım politikaları ve uluslararası ticaret anlaşmaları gibi unsurlar yer alır. Özellikle, talepteki değişiklikler ve fiyat dalgalanmaları, lif pamuk ihracat rakamlarını etkileyebilir.

Son yıllarda, sürdürülebilirlik ve etik üretim konularının öne çıkmasıyla birlikte, lif pamuk endüstrisinde bu konuların önemi artmıştır. Çevresel etkilerin azaltılması, işçi haklarının korunması ve toplumsal sorumluluk bilincinin artırılması gibi konular, lif pamuk üretiminde ve ihracatında giderek daha fazla dikkate alınmaktadır.

Genel olarak, dünya lif pamuk ihracatı, tekstil endüstrisi için temel bir unsurdur ve küresel ekonomide önemli bir rol oynamaktadır.

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2019/20 dönemi ile 2023/24 dönemi arasında dünyada ortalama 9,3 milyon ton lif pamuk ihracatı gerçekleştiği, 2023/24 döneminde yaklaşık 9 milyon ton pamuk ihracatı ile ortalamanın hemen altında kalınacağı görülmektedir. 2019/20 döneminden günümüze kadar dalgalanmalı şekilde artış olduğu görülmektedir. Özellikle 2020/21 sezonunda bir önceki sezona göre %16 gibi ciddi bir artış gerçekleşmiştir.

| Ülkeler        | 2019/2020    | 2020/2021     | 2021/2022    | 2022/2023    | 2023/2024    | Ortalama     | %      |
|----------------|--------------|---------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------|
| ABD            | 3.377        | 3.560         | 3.152        | 2.779        | 2.678        | 3.109        | 33,30% |
| Brezilya       | 1.946        | 2.420         | 1.737        | 1.450        | 2.253        | 1.961        | 21,01% |
| Avustralya     | 296          | 348           | 791          | 1.193        | 1.168        | 759          | 8,13%  |
| Hindistan      | 696          | 1.361         | 872          | 227          | 222          | 676          | 7,24%  |
| Yunanistan     | 319          | 355           | 311          | 282          | 212          | 296          | 3,17%  |
| Benin          | 306          | 317           | 290          | 250          | 260          | 285          | 3,05%  |
| Mali           | 208          | 149           | 283          | 160          | 270          | 214          | 2,29%  |
| Fildişi Sahili | 139          | 256           | 306          | 100          | 250          | 210          | 2,25%  |
| Burkina Faso   | 192          | 210           | 200          | 180          | 160          | 188          | 2,02%  |
| Arjantin       | 84           | 134           | 150          | 55           | 180          | 121          | 1,29%  |
| Diğerleri      | 1.527        | 1.653         | 1.611        | 1.382        | 1.412        | 1.517        | 16,25% |
| <b>Dünya</b>   | <b>9.090</b> | <b>10.763</b> | <b>9.703</b> | <b>8.058</b> | <b>9.065</b> | <b>9.065</b> |        |

Tablo 9: Dünya Lif Pamuk İhracatı (1.000 Ton) (ICAC Cotton)

Dünyanın en büyük pamuk ihracatçısı ülkeleri yıllara göre değişmekle birlikte, 2023/24 sezonu incelendiğinde %29,5'lik payla ilk sırayı alan ABD'yi, %24,85'lik payla Brezilya ve %12,88'lik payla Avustralya takip etmektedir. Dünya ihracatının yaklaşık %84'ü ilk on sırada yer alan ülkeler tarafından gerçekleştirilmektedir. Geçen sezon ilk on ülke arasında yedinci sırada olan Türkiye'nin bu sezon sıralamaya girememesi ve 130 bin ton pamuk ihracatı ile sezonu kapatması dikkat çekmektedir.

### 52.01 PAMUK (KARDE EDİLMEMİŞ VEYA PENYELENMEMİŞ)

Dünya ihracat verilerine göre bu fasılda son beş yıllık ortalamaya göre en yüksek ihracat değerine sahip ülke %38'lik payla ABD'dir. İkinci sırada yer alan Brezilya'nın payı %19, üçüncü sıradaki Avustralya'nın ise %10'dur. Ülkemiz bu fasılda %2'lik payla 8. Sırada yer almaktadır.

2023 yılı ihracat değerleri incelendiğinde ilk 4 sıradaki ülkenin değişmediği, Türkiye'nin ise %3,51'lik payla beşinci sırada yer aldığı görülmektedir. 2022 yılına göre ihracatımız %49 oranında artmış, ortalama ihracat değerine göre ise %72 oranında yüksek ihracat gerçekleştirilmiştir.

| Ülkeler               | 2019              | 2020              | 2021              | 2022              | 2023              | ORTALAMA          | %            |
|-----------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|--------------|
| <b>ABD</b>            | 6.140.232         | 5.952.589         | 5.685.186         | 9.040.043         | 5.990.980         | <b>6.561.806</b>  | <b>37,8%</b> |
| <b>Brezilya</b>       | 2.638.323         | 3.226.916         | 3.405.902         | 3.676.393         | 3.073.781         | <b>3.204.263</b>  | <b>18,5%</b> |
| <b>Avustralya</b>     | 1.099.575         | 310.408           | 1.500.804         | 3.076.189         | 2.945.974         | <b>1.786.590</b>  | <b>10,3%</b> |
| <b>Hindistan</b>      | 1.075.032         | 1.448.516         | 2.682.048         | 1.203.841         | 755.674           | <b>1.433.022</b>  | <b>8,3%</b>  |
| <b>Yunanistan</b>     | 588.744           | 450.724           | 806.805           | 662.616           | 451.774           | <b>592.133</b>    | <b>3,4%</b>  |
| <b>Benin</b>          | 450.398           | 450.945           | 625.224           | 532.894           | 504.689           | <b>512.830</b>    | <b>3,0%</b>  |
| <b>Burkina Faso</b>   | 351.795           | 262.162           | 454.668           | 461.467           | 255.516           | <b>357.122</b>    | <b>2,1%</b>  |
| <b>Türkiye</b>        | 229.206           | 159.812           | 332.513           | 394.719           | 587.289           | <b>340.708</b>    | <b>2,0%</b>  |
| <b>Fildişi Sahili</b> | 361.619           | 286.859           | 426.501           | 374.639           | 203.588           | <b>330.641</b>    | <b>1,9%</b>  |
| <b>Sudan</b>          | 131.373           | 125.392           | 146.534           | 398.929           | 246.503           | <b>209.746</b>    | <b>1,2%</b>  |
| <b>Mısır</b>          | 164.022           | 164.198           | 220.958           | 281.806           | 208.733           | <b>207.943</b>    | <b>1,2%</b>  |
| <b>Tacikistan</b>     | 139.601           | 135.994           | 202.572           | 194.661           | 198.567           | <b>174.279</b>    | <b>1,0%</b>  |
| <b>Diğerleri</b>      | 1.791.656         | 1.467.423         | 2.102.670         | 1.599.898         | 1.305.969         | <b>1.653.523</b>  | <b>9,5%</b>  |
| <b>TOPLAM</b>         | <b>15.161.576</b> | <b>14.441.938</b> | <b>18.592.385</b> | <b>21.898.095</b> | <b>16.729.037</b> | <b>17.364.606</b> |              |

Tablo 10: Dünya Pamuk (Fasıl 5201) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap)

## 52.03 PAMUK (KARDE EDİLMİŞ VEYA PENYELENMİŞ)

Dünya ihracat verilerine göre bu fasılda son beş yıllık ortalamaya göre en yüksek ihracat değerine sahip ülke %46'lık payla Mali'dir. Mali Cumhuriyeti, Orta Batı Afrika'da bulunan, denize kıyısı olmayan bir ülkedir. Mali özellikle pamuk üretimi açısından önemli bir konumda olup, Batı Afrika ülkeleri arasında ise ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada yer alan Hindistan'ın payı %7,8, üçüncü sıradaki ABD'nin ise %7'dir. Ülkemiz bu fasılda %1'lik payla 16. Sırada yer almaktadır.

2023 yılı ihracat değerleri incelendiğinde ilk sırada %26'lık payla Hindistan bulunmakta Hindistan'ı %8,64'lük payla Tanzanya izlemektedir. Üçüncü sırada yer alan Uganda'nın payı ise %7,79'dur. Türkiye ise %2,98'lik payla onuncu sırada yer aldığı görülmektedir. 2022 yılına göre ihracatımız %47 oranında artmış, ortalama ihracat değerine göre ise %25 oranında yüksek ihracat gerçekleştirilmiştir.

| Ülkeler           | 2019    | 2020    | 2021   | 2022    | 2023   | ORTALAMA | %             |
|-------------------|---------|---------|--------|---------|--------|----------|---------------|
| <b>Mali</b>       | 421.533 | 253.745 | 0      | 441.355 | 15     | 223.330  | <b>46,38%</b> |
| <b>Hindistan</b>  | 11.169  | 16.473  | 52.172 | 52.294  | 55.426 | 37.507   | <b>7,79%</b>  |
| <b>ABD</b>        | 52.956  | 40.957  | 30.697 | 36.540  | 14.060 | 35.042   | <b>7,28%</b>  |
| <b>Tanzanya</b>   | 28.254  | 35.797  | 30.156 | 43.956  | 18.628 | 31.358   | <b>6,51%</b>  |
| <b>Endonezya</b>  | 30.610  | 20.342  | 21.675 | 16.186  | 16.288 | 21.020   | <b>4,37%</b>  |
| <b>Uganda</b>     | 48.867  | 23.340  | 8.527  | 7.432   | 16.792 | 20.992   | <b>4,36%</b>  |
| <b>Meksika</b>    | 37.599  | 18.189  | 2.792  | 0       | 0      | 11.716   | <b>2,43%</b>  |
| <b>Güney Kore</b> | 12.722  | 9.052   | 12.500 | 11.164  | 10.125 | 11.113   | <b>2,31%</b>  |
| <b>Polonya</b>    | 6.308   | 9.532   | 11.199 | 14.707  | 12.583 | 10.866   | <b>2,26%</b>  |
| <b>Mozambik</b>   | 5.092   | 6.189   | 6.159  | 19.054  | 15.902 | 10.479   | <b>2,18%</b>  |
| <b>Afganistan</b> | 23.668  | -       | -      | 310     | 4      | 7.994    | <b>1,66%</b>  |
| <b>Japonya</b>    | 5.724   | 7.568   | 5.856  | 5.900   | 10.588 | 7.127    | <b>1,48%</b>  |

| Ülkeler       | 2019           | 2020           | 2021           | 2022           | 2023           | ORTALAMA       | %     |
|---------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|-------|
| Hollanda      | 6.881          | 3.643          | 10.658         | 6.187          | 3.021          | 6.078          | 1,26% |
| İtalya        | 6.494          | 5.286          | 4.527          | 4.377          | 6.256          | 5.388          | 1,12% |
| Vietnam       | 5.733          | 3.972          | 3.108          | 11.564         | 1.685          | 5.212          | 1,08% |
| Türkiye       | 4.167          | 5.050          | 5.696          | 4.374          | 6.426          | 5.143          | 1,07% |
| DİĞERLERİ     | 33.825         | 36.817         | 33.537         | 39.641         | 27.861         | 34.336         | 7,13% |
| <b>TOPLAM</b> | <b>741.602</b> | <b>495.952</b> | <b>239.259</b> | <b>715.041</b> | <b>215.660</b> | <b>481.503</b> |       |

Tablo 11:Dünya Pamuk (Fasıl 5203) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap)

:- Veri bulunamamıştır.

## DÜNYA PAMUK İTHALATI

Pamuk, lifleri nedeniyle tekstil ürünlerinin dayanıklılığı ve kullanışlılığı için tercih edilen bir hammaddedir ve dolayısıyla küresel talep oldukça yüksektir. Ana pamuk ithalatçıları arasında Çin, Bangladeş, Vietnam, Hindistan ve Türkiye gibi ülkeler yer almaktadır. Bu ülkeler, pamuk ithalatında önemli bir paya sahip olup, tekstil endüstrilerinin hammaddelerini karşılamak için dışarıdan pamuk tedarik etmektedirler.

Pamuk ithalatı, çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Bunlar arasında iç talep, tekstil endüstrisinin büyüklüğü, tarım politikaları, ticaret anlaşmaları ve hava koşulları gibi faktörler bulunmaktadır. Bir ülkedeki iç pamuk üretiminin yetersiz olması, o ülkenin pamuk ithalatını artırabilir. Benzer şekilde, bir ülkedeki tekstil endüstrisinin büyümesi, pamuk ithalat talebini artırabilir niteliktedir.

Son yıllarda, sürdürülebilirlik ve etik tedarik zinciri yönetimi konularının öne çıkmasıyla birlikte, pamuk ithalatında da bu konuların önemi artmıştır. Çevresel etkilerin azaltılması, işçi haklarının korunması ve toplumsal sorumluluk bilincinin artırılması gibi konular, pamuk ithalatı ve tedarik zincirlerinin yönetiminde giderek daha fazla dikkate alınmaktadır.

Genel olarak, dünya pamuk ithalatı, küresel tekstil endüstrisinin devamlılığı ve büyümesi için kritik bir öneme sahiptir. Bu nedenle, pamuk ithalatı ve tedarik zincirlerinin yönetimi, ekonomik, çevresel ve sosyal açıdan dengeli ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmelidir.

Uluslararası Pamuk Danışma Kurulu (ICAC) verilerine göre; 2019/20 dönemi ile 2023/24 dönemi arasında dünyada ortalama 9,2 milyon ton lif pamuk ithalatı gerçekleştiği görülmektedir. Son beş sezon içerisinde en yoğun ithalat rakamları 2020/21 sezonunda elde edilmiştir. Dünya lif pamuk ithalatı, 2023/24 sezonunda ise yaklaşık 9 milyon ton pamuk ithalatı ile ortalamanın altında kalmıştır.

| Ülkeler      | 2019/2020    | 2020/2021     | 2021/2022    | 2022/2023    | 2023/2024    | Ortalama     | %      |
|--------------|--------------|---------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------|
| Çin          | 1.600        | 2.835         | 1.847        | 1.376        | 2.400        | 2.012        | 21,79% |
| Bangladeş    | 1.500        | 1.635         | 1.700        | 1.400        | 1.486        | 1.544        | 16,72% |
| Vietnam      | 1.409        | 1.546         | 1.359        | 1.350        | 1.471        | 1.427        | 15,45% |
| Türkiye      | 1.017        | 1.193         | 1.240        | 945          | 800          | 1.039        | 11,25% |
| Pakistan     | 981          | 1.175         | 1.050        | 970          | 644          | 964          | 10,44% |
| Endonezya    | 547          | 551           | 577          | 344          | 500          | 504          | 5,46%  |
| Hindistan    | 496          | 204           | 326          | 341          | 350          | 343          | 3,72%  |
| Meksika      | 129          | 202           | 269          | 182          | 216          | 200          | 2,16%  |
| Tayland      | 152          | 142           | 167          | 159          | 161          | 156          | 1,69%  |
| Malezya      | 153          | 176           | 129          | 149          | 152          | 152          | 1,64%  |
| Güney Kore   | 124          | 161           | 128          | 95           | 141          | 130          | 1,41%  |
| Diğer        | 662          | 838           | 820          | 752          | 745          | 763          | 8,27%  |
| <b>Dünya</b> | <b>8.770</b> | <b>10.658</b> | <b>9.612</b> | <b>8.063</b> | <b>9.066</b> | <b>9.234</b> |        |

Tablo 12: Dünya Lif Pamuk İthalatı (1.000 Ton) (ICAC Cotton)

Çin, Bangladeş ve Vietnam yıllara göre değişmekle birlikte dünyanın en büyük pamuk ithalatçıları konumundadır. Çin diğer iki ülkeden farklı olarak dünyanın başta gelen pamuk üreticisi olmasına karşın tekstil ve konfeksiyon sektörünün artan ihtiyaçları sebebiyle aynı zamanda küresel olarak büyük ithalatçılar arasında da yerini almaktadır. Türkiye'nin ise geçtiğimiz sezon beşinci sıradayken bu sezon dördüncü sıraya yükselmesi dikkat çekmektedir.

#### 52.01 PAMUK (KARDE EDİLMEMİŞ VEYA PENYELENMEMİŞ)

Bu fasılda son beş yıllık ortalama ithalat değerlerine göre ilk sırada %24'lük payla Çin bulunmaktadır. İkinci sırada yer alan Vietnam'ın payı %16 ve üçüncü sıradaki Bangladeş'in payı ise %14'dür. Türkiye bu fasılda 2 milyar dolarlık ortalama ithalat ve %12'lik payla en önemli ithalatçılardan biridir.

2023 yılı ithalatı 2022 yılına göre %36 oranında düşüş göstermiştir. 2023 yılı ithalatında da ilk sırada %27'lik payla Çin yer almaktadır. İkinci sırada bulunan Vietnam'ın payı %16, üçüncü sıradaki Bangladeş'in ise %15'dir. Ülkemiz 2023 yılında 1 milyar 663 milyon dolarlık ithalat ve %11'lik payla dördüncü sırada yer almıştır.

| Ülkeler       | 2019              | 2020              | 2021              | 2022              | 2023              | ORTALAMA          | %      |
|---------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|--------|
| Çin           | 3.563.300         | 3.562.738         | 4.104.927         | 5.232.547         | 4.162.354         | 4.125.173         | 23,71% |
| Vietnam       | 2.400.181         | 2.176.156         | 2.969.520         | 3.793.199         | 2.497.215         | 2.767.254         | 15,90% |
| Bangladeş     | 2.025.817         | 2.013.012         | 3.074.788         | 2.857.245         | 2.220.145         | 2.438.201         | 14,01% |
| Türkiye       | 1.585.807         | 1.652.640         | 2.413.493         | 3.206.654         | 1.663.493         | 2.104.417         | 12,09% |
| Pakistan      | 709.510           | 1.317.451         | 1.772.187         | 1.963.113         | 919.692           | 1.336.391         | 7,68%  |
| Endonezya     | 1.117.648         | 774.649           | 1.104.300         | 1.332.277         | 815.199           | 1.028.815         | 5,91%  |
| Hindistan     | 1.320.897         | 344.649           | 519.610           | 1.451.036         | 594.030           | 846.044           | 4,86%  |
| Tayland       | 394.667           | 220.279           | 324.236           | 541.863           | 246.164           | 345.442           | 1,99%  |
| Malezya       | 289.484           | 208.911           | 213.986           | 336.682           | 331.446           | 276.102           | 1,59%  |
| Meksika       | 309.703           | 207.668           | 256.558           | 301.369           | 204.760           | 256.012           | 1,47%  |
| Güney Kore    | 268.053           | 187.109           | 262.345           | 362.823           | 151.131           | 246.292           | 1,42%  |
| Mısır         | 222.791           | 175.354           | 234.244           | 305.556           | 281.477           | 243.884           | 1,40%  |
| İran          | 200.676           | 136.348           | 213.966           | 268.111           | 155.317           | 194.884           | 1,12%  |
| Diğerleri     | 1.121.637         | 826.324           | 1.201.273         | 1.771.663         | 1.036.369         | 1.191.453         | 6,85%  |
| <b>TOPLAM</b> | <b>15.530.171</b> | <b>13.803.288</b> | <b>18.665.433</b> | <b>23.724.138</b> | <b>15.278.792</b> | <b>17.400.364</b> |        |

Tablo 13: Dünya Pamuk (Fasıl 5201) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap)

#### 52.03 PAMUK (KARDE EDİLMİŞ VEYA PENYELENMİŞ)

Bu fasılda son beş yıllık ortalama ithalat değerlerine göre ilk sırada %38'lik payla Bangladeş bulunmaktadır. İkinci sırada yer alan Vietnam'ın payı %16 ve üçüncü sıradaki Tayvan'ın payı ise %6'dır. Türkiye bu fasılda 618 bin dolarlık ortalama ithalat ve %0,14'lük payla 47.sırada yer almaktadır.

2023 yılı ithalatı 2022 yılına göre %59 oranında düşüş göstermiştir. 2023 yılı ithalatında ilk sırada %27'lik payla Vietnam yer almaktadır. İkinci sırada bulunan Almanya'nın payı %10, üçüncü sıradaki Tayvan'ın ise %9'dur.

| Ülkeler   | 2019    | 2020    | 2021   | 2022    | 2023   | ORTALAMA | %      |
|-----------|---------|---------|--------|---------|--------|----------|--------|
| Bangladeş | 266.122 | 138.537 | 5.592  | 302.140 | 8.464  | 144.171  | 38,20% |
| Vietnam   | 53.146  | 38.816  | 92.660 | 64.194  | 59.856 | 61.734   | 16,36% |
| Tayvan    | 29.353  | 22.617  | 25.240 | 23.255  | 18.784 | 23.850   | 6,32%  |

| Ülkeler          | 2019           | 2020           | 2021           | 2022           | 2023           | ORTALAMA       | %      |
|------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|--------|
| Fransa           | 13.108         | 23.022         | 15.301         | 17.985         | 17.833         | 17.450         | 4,62%  |
| Polonya          | 14.965         | 17.719         | 14.728         | 14.242         | 15.047         | 15.340         | 4,06%  |
| İspanya          | 14.851         | 14.346         | 19.852         | 16.844         | 9.681          | 15.115         | 4,00%  |
| Birleşik Krallık | 16.855         | 12.806         | 7.762          | 4.394          | 2.450          | 8.853          | 2,35%  |
| Çin              | 7.037          | 2.887          | 6.887          | 13.990         | 11.775         | 8.515          | 2,26%  |
| Rusya            | 14.249         | 11.115         | 6.446          | 1.333          | 40             | 6.637          | 1,76%  |
| Almanya          | 564            | 494            | 507            | 9.633          | 21.087         | 6.457          | 1,71%  |
| Botsvana         | 5.419          | 3.823          | 3.371          | 5.245          | 2.745          | 4.121          | 1,09%  |
| Japonya          | 5.644          | 6.271          | 3.129          | 2.285          | 2.302          | 3.926          | 1,04%  |
| DİĞERLERİ        | 74.775         | 62.034         | 58.840         | 61.949         | 48.686         | 61.257         | 16,23% |
| <b>TOPLAM</b>    | <b>516.088</b> | <b>354.487</b> | <b>260.315</b> | <b>537.489</b> | <b>218.750</b> | <b>377.426</b> |        |

Tablo 14: Dünya Pamuk (Fasıl 5203) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap)

## TÜRKİYE'NİN PAMUK İTHALAT VE İHRACATI

Ülkemizde son yıllarda tekstil sektöründeki genişleme, pamuk tüketiminde gözle görülür bir artışa neden olmuştur. Ancak, bu artışın iç üretim artışıyla denk düşmediği ve iç talebi karşılamak için yeterli pamuk üretilmediği gözlemlenmektedir. Sonuç olarak, Türkiye, pamuk ithalat miktarında belirgin bir artış yaşamış ve dünyanın en fazla pamuk ithal eden dördüncü ülkesi konumuna yükselmiştir.

Bu durum, tekstil sektöründeki büyümenin sürdürülebilirliği açısından önemli bir sorun teşkil etmektedir. İç talebi karşılamak ve tekstil endüstrisinin ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli miktarda pamuk üretiminin sağlanması gerekmektedir. Ancak, mevcut iç üretim seviyelerinin bu talebi karşılayamaması, ithalatın artmasına ve ülkenin dışa bağımlılığının artmasına yol açmaktadır.

Pamuk ithalatındaki bu artış, uluslararası ticaret dengeleri açısından da önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye'nin pamuk ithalatındaki artış, dünya pamuk ticaretinin şekillenmesinde etkili olmaktadır ve uluslararası pamuk piyasalarında fiyat dalgalanmalarına neden olabilmektedir.

Bu nedenle, Türkiye'nin pamuk ithalatındaki artış eğiliminin sürdürülebilirlik açısından dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir. İç üretim kapasitesinin artırılması, tarımsal politikaların gözden geçirilmesi ve tekstil sektörünün ihtiyaçlarına yönelik stratejilerin belirlenmesi, ülkenin pamuk ithalatındaki bağımlılığını azaltmak için önemli adımlar olabilir. Bu şekilde, Türkiye'nin tekstil endüstrisindeki büyümesi sürdürülebilir bir şekilde desteklenebilir ve ülkenin ekonomik kalkınmasına katkı sağlanabilir.

Son beş yıllık pamuk ve pamuk ürünleri dış ticaret verileri incelendiğinde ortalama 1 milyar 330 milyon dolarlık cari açık verildiği görülmektedir. 2022 yılında verilen 2,6 milyar dolarlık açık, ortalama değer iki katı seviyelerindedir.

|                                    | 2019      | 2020       | 2021       | 2022       | 2023      | ORTALAMA   |
|------------------------------------|-----------|------------|------------|------------|-----------|------------|
| İhracat                            | 1.732.443 | 1.463.452  | 2.265.806  | 2.263.990  | 2.099.160 | 1.964.970  |
| İthalat                            | 2.629.313 | 2.543.331  | 3.714.928  | 4.842.014  | 2.746.157 | 3.295.149  |
| Hacim                              | 4.361.756 | 4.006.783  | 5.980.734  | 7.106.004  | 4.845.317 | 5.260.119  |
| Denge                              | -896.870  | -1.079.879 | -1.449.122 | -2.578.024 | -646.997  | -1.330.178 |
| İhracatın İthalatı Karşılama Oranı | 65,89%    | 57,54%     | 60,99%     | 46,76%     | 76,44%    | 59,63%     |

Tablo 15: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri Dış Ticareti (1.000 \$) (TradeMap)

Ülkemizin son beş yıllık dış ticaret verilerine göre, en fazla ihracat 2 milyar 263 milyon dolar ile 2022 yılında, en düşük ihracat ise 1 milyar 463 milyon dolar ile 2020 yılında; ithalatta ise en fazla ithalat 4 milyar 842 milyon dolar ile 2022, en düşük ithalat ise 2 milyar 543 milyon dolar ile 2020 yılında gerçekleşmiştir.

Ülkemizin pamuk ve pamuk ürünleri ihracatında ilk sırada yer alan İtalya'ya ortalama ihracatı 249 milyon dolar seviyelerindedir. İtalya ihracatımızda %13'lük paya sahiptir. İkinci sırada yer alan Mısır'a 138, üçüncü sıradaki Portekiz'e ise 124 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir.

2023 yılı ihracatında ise İtalya 216 milyon dolarlık ihracatla yine ilk sırada, 153 milyon dolarlık ihracatla Mısır ikinci, 143 milyon dolarlık ihracatla Çin ise üçüncü sıradadır. 2023 yılında Çin'e yapılan ihracatta 2022 yılına göre %277'lik bir artış yaşanmıştır.

| Ülkeler                 | 2019             | 2020             | 2021             | 2022             | 2023             | ORTALAMA         | %             |
|-------------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|---------------|
| <b>İtalya</b>           | 219.815          | 180.986          | 312.639          | 313.317          | 216.458          | <b>248.643</b>   | <b>12,65%</b> |
| <b>Mısır</b>            | 114.602          | 94.649           | 157.908          | 169.642          | 153.509          | <b>138.062</b>   | <b>7,03%</b>  |
| <b>Portekiz</b>         | 89.634           | 74.769           | 205.565          | 155.062          | 96.370           | <b>124.280</b>   | <b>6,32%</b>  |
| <b>Almanya</b>          | 116.145          | 105.593          | 122.473          | 143.146          | 119.951          | <b>121.462</b>   | <b>6,18%</b>  |
| <b>Pakistan</b>         | 66.991           | 82.514           | 189.676          | 159.739          | 90.115           | <b>117.807</b>   | <b>6,00%</b>  |
| <b>Bangladeş</b>        | 142.508          | 70.188           | 118.530          | 98.029           | 126.470          | <b>111.145</b>   | <b>5,66%</b>  |
| <b>Tunus</b>            | 87.333           | 77.567           | 106.892          | 134.989          | 102.810          | <b>101.918</b>   | <b>5,19%</b>  |
| <b>Fas</b>              | 56.808           | 45.670           | 78.071           | 138.660          | 109.995          | <b>85.841</b>    | <b>4,37%</b>  |
| <b>İspanya</b>          | 79.511           | 60.081           | 93.445           | 99.764           | 94.074           | <b>85.375</b>    | <b>4,34%</b>  |
| <b>Çin</b>              | 23.171           | 17.793           | 55.648           | 37.953           | 142.971          | <b>55.507</b>    | <b>2,82%</b>  |
| <b>Bulgaristan</b>      | 46.649           | 41.538           | 59.160           | 43.055           | 44.830           | <b>47.046</b>    | <b>2,39%</b>  |
| <b>Fransa</b>           | 35.261           | 40.060           | 50.081           | 57.230           | 49.464           | <b>46.419</b>    | <b>2,36%</b>  |
| <b>Vietnam</b>          | 26.991           | 19.208           | 28.932           | 25.797           | 124.301          | <b>45.046</b>    | <b>2,29%</b>  |
| <b>ABD</b>              | 33.771           | 28.231           | 35.507           | 45.244           | 40.433           | <b>36.637</b>    | <b>1,86%</b>  |
| <b>Polonya</b>          | 42.167           | 30.933           | 35.100           | 35.685           | 32.575           | <b>35.292</b>    | <b>1,80%</b>  |
| <b>İran</b>             | 21.541           | 7.410            | 25.890           | 60.405           | 60.371           | <b>35.123</b>    | <b>1,79%</b>  |
| <b>Sırbistan</b>        | 30.876           | 31.092           | 31.484           | 37.012           | 37.543           | <b>33.601</b>    | <b>1,71%</b>  |
| <b>Romanya</b>          | 36.189           | 34.140           | 40.147           | 29.820           | 21.979           | <b>32.455</b>    | <b>1,65%</b>  |
| <b>Rusya</b>            | 30.538           | 29.081           | 26.084           | 40.054           | 35.029           | <b>32.157</b>    | <b>1,64%</b>  |
| <b>Yunanistan</b>       | 24.522           | 22.868           | 35.472           | 35.360           | 24.920           | <b>28.628</b>    | <b>1,46%</b>  |
| <b>Hollanda</b>         | 21.190           | 29.513           | 23.994           | 26.369           | 21.830           | <b>24.579</b>    | <b>1,25%</b>  |
| <b>Birleşik Krallık</b> | 23.902           | 20.316           | 25.977           | 22.268           | 17.107           | <b>21.914</b>    | <b>1,12%</b>  |
| <b>DİĞERLERİ</b>        | 362.328          | 319.252          | 407.132          | 355.387          | 336.055          | <b>356031</b>    | <b>18,11%</b> |
| <b>TOPLAM</b>           | <b>1.732.443</b> | <b>1.463.452</b> | <b>2.265.807</b> | <b>2.263.987</b> | <b>2.099.160</b> | <b>1.964.970</b> |               |

Tablo 16: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri İhracatı (1.000 \$) (TradeMap)

Ülkemizin pamuk ve pamuk ürünleri ithalatındaki en büyük partneri %22 pay ve 737 milyon dolarlık hacimle ABD'dir. ABD'yi 376 milyon dolarlık hacim ve %12'lik payla Brezilya ve 376 milyon dolarlık hacim ve %11'lik payla Özbekistan izlemektedir.

2023 yılında ise 703 milyon dolarlık hacim ve %26'lık payla ABD ilk sıradaki yerini korumuş, 340 milyon dolarlık hacim ve %12'lik payla Özbekistan ikinci sırada yer almıştır. Ortalama değerlere göre ikinci sıradaki Brezilya 2023 yılında bir önceki yıla göre %53'lük düşüşle üçüncü sırada yer almıştır.

| Ülkeler             | 2019             | 2020             | 2021             | 2022             | 2023             | ORTALAMA         | %             |
|---------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|---------------|
| <b>ABD</b>          | 649.512          | 592.352          | 567.434          | 1.170.818        | 702.739          | <b>736.571</b>   | <b>22,35%</b> |
| <b>Brezilya</b>     | 231.514          | 347.569          | 508.373          | 643.303          | 299.934          | <b>406.139</b>   | <b>12,33%</b> |
| <b>Özbekistan</b>   | 216.095          | 240.195          | 497.905          | 586.420          | 340.336          | <b>376.190</b>   | <b>11,42%</b> |
| <b>Yunanistan</b>   | 288.750          | 242.327          | 488.089          | 342.334          | 219.853          | <b>316.271</b>   | <b>9,60%</b>  |
| <b>Türkmenistan</b> | 192.065          | 136.184          | 248.739          | 220.600          | 116.623          | <b>182.842</b>   | <b>5,55%</b>  |
| <b>Azerbaycan</b>   | 138.458          | 140.442          | 258.454          | 203.933          | 117.883          | <b>171.834</b>   | <b>5,21%</b>  |
| <b>Pakistan</b>     | 173.097          | 144.970          | 169.831          | 198.358          | 154.939          | <b>168.239</b>   | <b>5,11%</b>  |
| <b>Hindistan</b>    | 74.074           | 108.051          | 113.314          | 208.899          | 171.107          | <b>135.089</b>   | <b>4,10%</b>  |
| <b>Avustralya</b>   | 2.998            | 3.297            | 99.435           | 259.884          | 80.164           | <b>89.156</b>    | <b>2,71%</b>  |
| <b>Mısır</b>        | 85.649           | 83.946           | 85.672           | 105.003          | 79.848           | <b>88.024</b>    | <b>2,67%</b>  |
| <b>Tacikistan</b>   | 81.969           | 86.136           | 117.660          | 64.211           | 52.477           | <b>80.491</b>    | <b>2,44%</b>  |
| <b>Çin</b>          | 76.252           | 56.408           | 68.252           | 116.918          | 52.602           | <b>74.086</b>    | <b>2,25%</b>  |
| <b>İtalya</b>       | 72.577           | 53.085           | 62.798           | 79.711           | 64.401           | <b>66.514</b>    | <b>2,02%</b>  |
| <b>Meksika</b>      | 47.012           | 83.986           | 70.822           | 81.116           | 42.066           | <b>65.000</b>    | <b>1,97%</b>  |
| <b>Sudan</b>        | 15.350           | 24.474           | 37.715           | 143.479          | 17.960           | <b>47.796</b>    | <b>1,45%</b>  |
| <b>DİĞERLERİ</b>    | 283.937          | 199.907          | 320.433          | 417.020          | 233.220          | <b>290.903</b>   | <b>8,83%</b>  |
| <b>TOPLAM</b>       | <b>2.629.309</b> | <b>2.543.329</b> | <b>3.714.926</b> | <b>4.842.007</b> | <b>2.746.152</b> | <b>3.295.145</b> |               |

Tablo 17: Türkiye Pamuk ve Pamuk Ürünleri İthalatı (1.000 \$) (TradeMap)

## 52.01 PAMUK (KARDE EDİLMEMİŞ VEYA PENYELENMEMİŞ)

Ülkemizin bu fasılda son beş yıllık ortalama ihracat değeri 341 milyon dolardır. Ortalama ihracat değerlerine göre ilk sırada %21'lik payla Pakistan bulunmaktadır. İkinci sırada yer alan Bangladeş'in payı %16 ve üçüncü sıradaki Çin'in payı ise %12'dir. Pamuk ve Pamuk Ürünleri ihracatımızın %17,34'lük kısmını bu fasıl oluşturmaktadır.

2023 yılı ihracatımız 2022 yılına göre %49 oranında artış göstermiştir. 2023 yılı ihracatında ilk sırada %21'lik pay ve 125 milyon dolarlık hacimle Çin yer almaktadır. İkinci sırada bulunan Vietnam'ın ve üçüncü sıradaki Bangladeş'in payı %16'dır.

| Ülkeler           | 2019   | 2020   | 2021    | 2022    | 2023    | ORTALAMA      | %             |
|-------------------|--------|--------|---------|---------|---------|---------------|---------------|
| <b>Pakistan</b>   | 24.600 | 28.562 | 118.318 | 118.331 | 60.676  | <b>70.097</b> | <b>20,57%</b> |
| <b>Bangladeş</b>  | 87.814 | 17.400 | 22.698  | 52.590  | 93.586  | <b>54.818</b> | <b>16,09%</b> |
| <b>Çin</b>        | 3.479  | 8.283  | 41.032  | 24.888  | 124.764 | <b>40.489</b> | <b>11,88%</b> |
| <b>Vietnam</b>    | 2.795  | 1.742  | 5.706   | 5.961   | 96.568  | <b>22.554</b> | <b>6,62%</b>  |
| <b>Almanya</b>    | 14.680 | 15.817 | 20.397  | 25.769  | 20.186  | <b>19.370</b> | <b>5,69%</b>  |
| <b>İtalya</b>     | 15.705 | 15.044 | 13.805  | 21.104  | 20.302  | <b>17.192</b> | <b>5,05%</b>  |
| <b>İran</b>       | 41     | 21     | 2.391   | 31.826  | 39.807  | <b>14.817</b> | <b>4,35%</b>  |
| <b>Polonya</b>    | 7.671  | 9.642  | 9.969   | 16.175  | 14.341  | <b>11.560</b> | <b>3,39%</b>  |
| <b>Hollanda</b>   | 10.605 | 9.662  | 8.388   | 12.756  | 8.294   | <b>9.941</b>  | <b>2,92%</b>  |
| <b>Endonezya</b>  | 6.903  | 506    | 8.805   | 4.739   | 22.924  | <b>8.775</b>  | <b>2,58%</b>  |
| <b>Hindistan</b>  | 4.953  | 5.971  | 14.639  | 4.210   | 13.125  | <b>8.580</b>  | <b>2,52%</b>  |
| <b>Estonya</b>    | 4.953  | 5.064  | 5.393   | 8.071   | 5.662   | <b>5.829</b>  | <b>1,71%</b>  |
| <b>Yunanistan</b> | 5.819  | 4.402  | 5.544   | 8.067   | 4.349   | <b>5.636</b>  | <b>1,65%</b>  |
| <b>Rusya</b>      | 9.345  | 6.099  | 4.392   | 4.700   | 1.078   | <b>5.123</b>  | <b>1,50%</b>  |



| Ülkeler       | 2019           | 2020           | 2021           | 2022           | 2023           | ORTALAMA       | %     |
|---------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|-------|
| Fransa        | 3.210          | 3.404          | 3.883          | 5.224          | 7.320          | 4.608          | 1,35% |
| İspanya       | 3.258          | 3.346          | 3.499          | 4.919          | 4.390          | 3.882          | 1,14% |
| Bulgaristan   | 3.494          | 3.885          | 2.867          | 2.942          | 3.932          | 3.424          | 1,00% |
| Portekiz      | 1.023          | 1.395          | 5.089          | 2.994          | 6.455          | 3.391          | 1,00% |
| DİĞERLERİ     | 18.860         | 19.566         | 35.696         | 39.451         | 39.527         | 30.620         | 8,99% |
| <b>TOPLAM</b> | <b>229.208</b> | <b>159.811</b> | <b>332.511</b> | <b>394.717</b> | <b>587.286</b> | <b>340.707</b> |       |

Tablo 18: Türkiye Pamuk (Fasıl 5201) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap)

Son beş yıllık dönemde bu fasılda ortalama 2 milyar 104 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Ortalama değerlere göre 735 milyon dolarlık hacim ve %35'lik payla ilk sırada ABD yer almıştır. İkinci sırada yer alan Brezilya'dan 406 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Brezilya'nın payı ise %19'dur. Üçüncü sırada 316 milyon dolarlık hacim ve %15'lik payla Yunanistan bulunmaktadır. Bu fasılın Pamuk ve Pamuk Ürünleri ithalatındaki payı %63,86'dır. Pamuk ve Pamuk Ürünleri ithalatı gerçekleştirilen ülkelerden ağırlıklı bu fasılda ithalat gerçekleştirilmektedir.

2023 yılında en yüksek ithalat hacmine 701 milyon dolarlık hacim ve %42'lik payla ABD sahiptir. İkinci sıradaki Brezilya'nın payı %18 hacmi ise 300 milyon dolardır. Yunanistan %13'lük pay ve 219 milyon dolarlık hacimle üçüncü sırada yer almıştır.

| Ülkeler       | 2019             | 2020             | 2021             | 2022             | 2023             | ORTALAMA         | %      |
|---------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|--------|
| ABD           | 646.488          | 591.018          | 566.167          | 1.168.554        | 701.503          | 734.746          | 34,91% |
| Brezilya      | 231.356          | 347.352          | 508.092          | 643.246          | 299.561          | 405.921          | 19,29% |
| Yunanistan    | 287.331          | 241.495          | 487.344          | 342.201          | 219.293          | 315.533          | 14,99% |
| Azerbaycan    | 116.421          | 125.652          | 204.524          | 173.127          | 91.511           | 142.247          | 6,76%  |
| Avustralya    | 2.855            | 3.295            | 99.435           | 259.882          | 80.163           | 89.126           | 4,24%  |
| Tacikistan    | 64.347           | 70.762           | 104.816          | 47.987           | 44.816           | 66.546           | 3,16%  |
| Meksika       | 46.812           | 83.643           | 70.578           | 80.795           | 41.781           | 64.722           | 3,08%  |
| Sudan         | 15.085           | 24.412           | 37.715           | 143.223          | 17.960           | 47.679           | 2,27%  |
| Türkmenistan  | 41.712           | 7.118            | 50.937           | 50.651           | 3.357            | 30.755           | 1,46%  |
| Suriye        | 1.733            | 32.115           | 29.252           | 35.782           | 48.641           | 29.505           | 1,40%  |
| Kırgızistan   | 21.169           | 24.781           | 33.492           | 30.673           | 18.505           | 25.724           | 1,22%  |
| Kazakistan    | 9.509            | 17.594           | 36.486           | 14.974           | 41.264           | 23.965           | 1,14%  |
| DİĞERLERİ     | 100.988          | 83.401           | 184.654          | 215.559          | 55.138           | 127.948          | 6,08%  |
| <b>TOPLAM</b> | <b>1.585.806</b> | <b>1.652.638</b> | <b>2.413.492</b> | <b>3.206.654</b> | <b>1.663.493</b> | <b>2.104.417</b> |        |

Tablo 19: Türkiye Pamuk (Fasıl 5201) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap)

### 52.03 PAMUK (KARDE EDİLMİŞ VEYA PENYELENMİŞ)

Bu fasılda son beş yıllık ortalama ihracat değerlerine göre ilk sırada %58'lik payla İspanya bulunmaktadır. İkinci sırada yer alan Vietnam'ın payı %24 ve üçüncü sıradaki İtalya'nın payı ise %6'dır. Bu fasıl, Pamuk ve Pamuk Ürünleri ihracatımızın ancak binde 3'lük kısmını karşılamaktadır.

2023 yılı ihracatımız 2022 yılına göre %47 oranında artmıştır. 2023 yılı ihracatında ilk sırada %46'lık payla Vietnam yer almaktadır. İkinci sırada bulunan İspanya'nın payı %32, üçüncü sıradaki Hırvatistan'ın payı ise %5'dir.

| Ülkeler | 2019  | 2020  | 2021  | 2022  | 2023  | ORTALAMA | %      |
|---------|-------|-------|-------|-------|-------|----------|--------|
| İspanya | 2.813 | 3.228 | 3.794 | 2.888 | 2.085 | 2.962    | 57,60% |

| Ülkeler       | 2019         | 2020         | 2021         | 2022         | 2023         | ORTALAMA     | %      |
|---------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------|
| Vietnam       | 339          | 443          | -            | -            | 2.984        | 1.255        | 24,41% |
| İtalya        | 156          | 192          | 663          | 344          | 115          | 294          | 5,72%  |
| Endonezya     | 0            | 203          | 367          | -            | -            | 190          | 3,70%  |
| Brezilya      | 225          | 167          | 236          | 104          | -            | 183          | 3,56%  |
| Hırvatistan   | 36           | 112          | 101          | 236          | 297          | 156          | 3,04%  |
| ABD           | 19           | 203          | 245          | 67           | 47           | 116          | 2,26%  |
| Myanmar       | 127          | 102          | -            | -            | -            | 115          | 2,23%  |
| İran          | 65           | 17           | -            | 279          | 96           | 114          | 2,22%  |
| Almanya       | 68           | 36           | 29           | 80           | 84           | 59           | 1,16%  |
| Gürcistan     | 1            | 91           | 78           | 47           | 67           | 57           | 1,10%  |
| DİĞERLERİ     | 318          | 256          | 181          | 327          | 652          | 347          | 6,74%  |
| <b>TOPLAM</b> | <b>4.167</b> | <b>5.050</b> | <b>5.694</b> | <b>4.372</b> | <b>6.427</b> | <b>5.142</b> |        |

Tablo 20: Türkiye Pamuk (Fasıl 5203) İhracatı (1.000 \$) (TradeMap)

-: Veri bulunamamıştır.

Son beş yıllık dönemde bu fasılda ortalama 617 bin dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Ortalama değerlere göre 367 bin dolarlık hacim ve %60'lık payla ilk sırada İtalya yer almıştır. İkinci sırada yer alan Bulgaristan'dan 106 bin dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Bulgaristan'ın payı ise %17'dir. Üçüncü sırada 73 bin dolarlık hacim ve %12'lik payla Fas bulunmaktadır. Bu fasılın Pamuk ve Pamuk Ürünleri ithalatındaki payı sadece on binde ikidir.

2023 yılında en yüksek ithalat hacmine 778 bin dolarlık hacim ve %85'lik payla İtalya sahiptir. İkinci sıradaki El Salvador'un payı %7 hacmi ise 63 bin dolardır.

| Ülkeler       | 2019       | 2020       | 2021       | 2022       | 2023       | ORTALAMA   | %      |
|---------------|------------|------------|------------|------------|------------|------------|--------|
| İtalya        | 25         | 513        | 271        | 250        | 778        | 367        | 59,51% |
| Bulgaristan   | 0          | 0          | 186        | 239        | -          | 106        | 17,21% |
| Fas           | 0          | 117        | 73         | 101        | -          | 73         | 11,78% |
| ABD           | 30         | 5          | 25         | 39         | 34         | 27         | 4,31%  |
| Hindistan     | 1          | 38         | 4          | 66         | 23         | 26         | 4,28%  |
| El Salvador   | 0          | 0          | -          | -          | 63         | 21         | 3,40%  |
| İsrail        | 4          | 43         | 2          | -          | -          | 16         | 2,65%  |
| Almanya       | 0          | 15         | 4          | 30         | 6          | 11         | 1,78%  |
| Japonya       | 27         | 0          | 4          | -          | -          | 10         | 1,67%  |
| Fransa        | 7          | 19         | -          | 0          | -          | 9          | 1,40%  |
| Pakistan      | 0          | 0          | -          | 22         | -          | 7          | 1,19%  |
| DİĞERLERİ     | 6          | 1          | 5          | 4          | 7          | 5          | 0,75%  |
| <b>TOPLAM</b> | <b>100</b> | <b>751</b> | <b>574</b> | <b>751</b> | <b>911</b> | <b>617</b> |        |

Tablo 21: Türkiye Pamuk (Fasıl 5203) İthalatı (1.000 \$) (TradeMap)

-: Veri bulunamamıştır.

## SEKTÖRE DAİR SORUNLAR VE ÇÖZÜMLERİ

Türkiye'de ve dünyada pamuk sektörüyle ilgili yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri şu şekilde sıralanmıştır:

- **İklim Koşulları:** Pamuk, subtropikal iklimlerde yetişen bir bitki olduğu için iklim koşulları, pamuk üreticileri için kritik bir faktördür. Kuraklık, aşırı sıcaklık veya ani hava değişiklikleri

gibi iklimsel zorluklar, verimliliği doğrudan etkileyebilir. İklim değişikliklerine uyum sağlayabilen pamuk türlerinin geliştirilmesi, su tasarrufu sağlayan sulama yöntemlerinin benimsenmesi ve meteorolojik verilere dayalı tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması bu konuda önem teşkil etmektedir.

- **Pamuk Üretiminde Yetersizlik:** Ülkemizde pamuk üretimi, tekstil sektörünün hızlı büyümesine rağmen ihtiyacı karşılamak için yetersiz kalmıştır. Özellikle 1990'lı yıllardan sonra pamuk tüketimi artarken üretim aynı hızda artmamıştır. Bu sorunun çözümü için üretim alanlarının artırılması ve verimliliğin artırılması gerekmektedir.
- **Pamuğun Maliyet Sorunu:** Türk pamuğunun üretiminde maliyet sorunu bulunmaktadır. Girdi fiyatlarının artışı, üretimi azaltmakta ve sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Girdi fiyatları, işçilik giderleri ve tarıma yönelik mal ve hizmetlere uygulanan vergi oranları üreticiler için önemli maliyet unsurlarıdır.
- **Desteklerin Yetersizliği:** Ülkemizde pamuk üretimine önemli ölçüde destekleme primi sağlanmaktadır. Ancak bu destek miktarları, girdi maliyetlerini karşılayarak pamuk üretimini karlı hale getirme ve teşvik etme açısından rakip ülkelere göre yetersiz kalmaktadır.
- **Evrak Zorlukları ve Geç Açıklanan Prim Miktarları:** Pamuk prim hak edişlerinde, çiftçilerden istenen evrakların tamamlanmasındaki güçlükler ve prim miktarlarının geç açıklanması gibi sorunlar üreticileri olumsuz etkilemektedir.
- **ABD ve AB'nin Destekleri:** ABD ve AB, pamuk üretimini ve ticaretini yüksek oranda desteklemektedir. Bu nedenle Türkiye'nin rekabet gücünü artırmak için benzer destek mekanizmaları göz önünde bulundurulmalıdır.
- **Kooperatiflerin Güçlendirilmesi:** Pamuk üretim ve pazarlama yapısının güçlendirilmesi ve istikrarlı hale getirilmesi için, Tarış Pamuk Birliği, Çukobirlik ve Antbirlik gibi pamukta uzmanlaşmış kooperatiflerin idari ve mali yapılarının iyileştirilmesi için yasal düzenlemeler yapılmalı, bu birliklerin etkinliği artırılmalıdır.
- **Teknoloji ve Modern Tarım Uygulamaları:** Bazı pamuk üreticileri, modern tarım uygulamalarını benimseyememekte veya yeni teknolojilere erişimde zorluk yaşamaktadır. Pamuk üreticilerine modern tarım teknikleri konusunda eğitim verilmesi ve bilgilendirme yapılması, tarım teknolojilerine erişimin artırılması için teşvik politikalarının oluşturulması etkili bir çözüm olacaktır.